

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Педагогічний факультет
Кафедра теорії і методики виховання

ІННОВАТИКА У НАВЧАННІ ТА ВИХОВАННІ

Часопис кафедри

Випуск 4

Рівне – 2014

УДК 37:005.591.6

ББК 74.20

I – 66

Інноватика у навчанні та вихованні. Часопис кафедри.
Випуск 4 / Упор. Петренко О.Б., Гринькова Н.М. – Рівне: РДГУ,
2014. – 120 с.

Рецензенти:

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри практичної психології та психотерапії
Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. В., професор, доктор педагогічних наук,
професор, декан факультету початкової освіти і філології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Сейко Н. А., доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи Житомирського державного
університету ім. І. Франка, зав. кафедри соціальної педагогіки та
педагогічної майстерності

Рекомендовано до друку Вченою Радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 9 від 25 квітня 2014 року).

ЗМІСТ

Передмова	3
<i>Вознюк Г.Ф.</i> Громадянське виховання учнівської молоді у Дубенському районі	4
<i>Болгар О.М.</i> Формування іміджу майбутнього вчителя в процесі вивчення педагогічних дисциплін у професійному навчальному закладі	8
<i>Глова І.В.</i> Роль сім'ї у соціалізації і формуванні особистості молодшого школяра	19
<i>Гринда І.П.</i> Гендерне виховання молодших школярів: теоретичний та практичний аспекти	24
<i>Гуляш І.М.</i> Особливості формування екологічної культури учнів молодшого шкільного віку	33
<i>Дубенська В.В.</i> Організаційно-педагогічні умови морального виховання учнів початкових класів у процесі взаємодії школи та сім'ї	38
<i>Король В.В.</i> Ідеї В.О. Сухомлинського про формування почуття відповідальності в учнів початкових класів	52
<i>Максимчук М.Є.</i> Роль засобів мережі інтернет у моральному вихованні учнів початкових класів	58
<i>Останчук А.Г.</i> Проблеми соціалізації ліворуких дітей в освітньому середовищі	65
<i>Прокочук Н.П.</i> Морально-етичне виховання молодших школярів засобами народної педагогіки	73
<i>Рибчинська К.О.</i> Організація трудового виховання школярів у мікрорайоні школи	80

<i>Сацюк Я.В.</i> Соціальний статус як чинник виникнення міжособистісних конфліктів у юнацькому віці	86
<i>Смосюк А.О.</i> Організаційно-педагогічне забезпечення процесу громадянського виховання молодших школярів	94
<i>Сокогутун С.А.</i> Соціалізація підростаючого покоління як соціально-педагогічна проблема	102
<i>Шварц Н.В.</i> Формування безпечної поведінки в дітей молодшого шкільного віку в інтернет просторі	109
<i>Шумська О.О.</i> Ноосферна освіта в педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського	114

УДК[373.5.015.31:17.022.1] : 004.378.5

ШВАРЦ Н.В., магістрантка
педагогічного факультету, гр. ПНМ-51
Науковий керівник: **Н. В. Дупак**,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики
виховання Рівненського державного
гуманітарного університету

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ В ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНТЕРНЕТ ПРОСТОРІ

***Резюме:** У статті проаналізовано теоретичні основи формування безпечної поведінки молодших школярів в інтернет-просторі, розглянуто його зміст, форми та методи.*

***Ключові слова:** безпечна поведінка, поведінка молодших школярів в ієтернет-мережі, інтернет-простір, діти молодшого шкільного віку.*

Постановка проблеми. На початок ХХІ ст., в Україні склалася катастрофічна ситуація зі станом здоров'я дітей молодшого шкільного віку, адже, за даними Міністерства охорони здоров'я України, лише 10% учнів закінчують навчання у загальноосвітній школі без виражених відхилень у стані здоров'я. Водночас, у сучасних українських школах, і надалі, спостерігається постійне збільшення темпу й обсягу навчального навантаження; невідповідність програм віковим особливостям учнів; недотримання елементарних фізіологічних, гігієнічних вимог до організації навчально-виховного процесу; нестача рухової активності; недостатня компетенція педагогів з питань формування безпечної поведінки молодшого шкільного віку. Однією з визначальних ознак сучасного суспільства є стрімкий розвиток комп'ютерних інформаційних технологій і систем телекомунікацій. [5, с. 189]. Проблема вивчення сучасного стану формування у дітей молодшого шкільного віку безпечної поведінки в Інтернет-мережі обумовлена рядом важливих

факторів: популярність Інтернет-мережі у дитячому середовищі; прагнення молодших школярів до розширення власних соціальних контактів, самостійності, дорослості та самоствердження; наявність ризиків у віртуальному просторі; відсутність контролю зі сторони дорослих за поведінкою молодших школярів в Інтернет-мережі. Наявність вищеперерахованих факторів зумовлюють негативний вплив Інтернет-мережі на формування поведінки молодших школярів, що вимагає вивчення та розв'язання даної проблеми як на науковому, так і на практичному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування безпечної поведінки дітей молодшого шкільного віку в Інтернет-просторі регламентовано наступними законодавчими документами: Конвенція про кіберзлочинність (2001), Указ Президента України "Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні"(2000), "Про заходи захисту інформаційних ресурсів держави "(2000), Закони України "Про Національну програму інформатизації" (1998), "Про захист суспільної моралі"(2003), "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки"(2007), "Про інформацію", "Про зберігання науково-технічної інформації", Петиція "Так! –безпечному Інтернету для дітей в Україні"(2008). У більшості законодавчих документів наголошується на необхідності формування правових та організаційних передумов розвитку інформатизації, створення вільного доступу до інформаційного середовища, користування та обміну інформацією, захисту суспільства від кіберзлочинності та розповсюдження продукції, що негативно впливає на дітей молодшого шкільного віку, поширення інформації в дитячому середовищі щодо правил безпечної поведінки в Інтернет-мережі [10].

Проблему поведінки дітей молодшого шкільного віку в Інтернет-мережі розглядають російські та українські філософи (А. Саввін, В. Бондаровська, Л. Білоусова, В. Кондратова), педагоги (Л. Жук, П. Ламаско, Є. Співаковська, А. Федоров, Н. Морзе, М. Стельмахович), соціологи (Ч. Кулі, О. Путилова, І. Василенко), юристи (Д. Пушкін, Т.Кесареєва, Н. Лебедева), психологи (М. Слюсаревський, М. Наріцин,). Проблемі впливу

Інтернет-мережі на поведінку дітей молодшого віку присвячені праці М. Бочаров, О. Федосов, Т. Вершинін, Г. Вершинін. Окремі аспекти використання комп'ютера та інтернету в початковій школі досліджувались у роботах Д. Зарецького, З. Зарецької, Й. Ривкінда, Ф. Ривкінд, С. Тур, В. Шакоцька та ін., у яких закладено теоретичні та методичні засади формування основ інформаційної культури молодших школярів.

Мета статті: розкрити вплив Інтернет-мережі на формування поведінки дітей молодшого шкільного віку, визначити правила поведінки молодших школярів у віртуальному просторі .

Виклад основного матеріалу дослідження. Вчений А. Голдберг назвав Інтернет одним із найважливіших відкриттів в історії людства, яке за своєю значимістю не поступається винайденню електрики [1]. Таке глобальне утворення можна визначати і в подальшому, аналізувати в межах різних сфер, підходів, наукових дисциплін. Інтернет – всевітня система взаємопов'язаних комп'ютерних мереж, які побудовані на основі IP-пакетів та IP-протоколів [6].

В Україні дослідження з проблем використання Інтернету дітьми в Україні розпочалися лише з 2009 року завдяки діяльності членів Коаліції за безпеку дітей в Інтернеті. Коаліція створена у 2008 році з ініціативи компанії «Майкрософт Україна» [2].

Міжнародний дитячий комітет з проблем насильства ЮНЕСКО вважає за необхідне ставити нові завдання перед громадськістю, батьками та вчителями стосовно обізнаності та регулювання спілкування дітей, особливо молодшого віку в інтернет-просторі. У статті 17 Конвенції прав дитини йдеться, з одного боку, про забезпечення безперешкодного доступу дитини до інформації, з іншого - про оберігання дітей від такої інформації, що може їй завдати шкоди.

Старший науковий співробітник Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи Зоя Гаркавенко зазначила, що Інтернет викликають звикання чи навіть залежність і це звикання може виникнути досить швидко, навіть через півроку. Діти молодшого шкільного віку наштовхуються на такі ризики, як потрапляння у віртуальний світ, зменшення соціальних контактів, соціальну дезадаптацію, що може призвести

до депресії та самогубства. Інтернет-залежний не може контролювати кількість часу, проведеного перед монітором, у нього з'являється сухість очей, розлади сну, зникає апетит [3].

Постійне перебування у «віртуалі» шкодить психологічному, інтелектуальному та емоційному розвитку дитини молодшого шкільного віку. Так, з одного боку, дитина втрачає інтерес до самостійного мислення, читання, ручної праці, стає пасивним споживачем інформації, як кажуть «рабом Інтернету», а з іншого – деякі діти використовують Інтернет як бібліотеку і джерело інформації. У молодшому шкільному віці дитина засвоює правила поведінки і вчиться оцінювати власні вчинки та дії оточуючих крізь призму моральних норм, що формуються у спілкуванні з дорослими. Саме цей період є найважливішим для навчання правилам поведінки і безпеки в Мережі.

Небезпеки, які постають перед дітьми при підключенні до інтернету, є серйозними, але було б недоцільно повністю заборонити дітям молодшого шкільного віку вихід в інтернет, оскільки всесвітня мережа стає важливою частиною багатьох аспектів повсякденного життя. Тому при роботі в мережі важливо бути обережними та використовувати засоби безпеки.

Аналізуючи все вище сказане, можна виділити такі правила поведінки молодших школярів в Інтернет-мережі:

- разом з батьками встановити правила роботи в Інтернеті (час роботи в Інтернеті та сайти, які дозволяється відвідувати);
- поводитися чемно й не ображати інших;
- залишати сайти, які містять «дорослий» контент;
- зберігати свій пароль у таємниці;
- розповідати своїм батькам про події, які відбуваються з вами у віртуальному просторі та користуватися їх підтримкою;
- шукати цікаві пізнавальні веб-сайти й ділитися посиланнями зі своїми друзями;
- знати, що у віртуальному просторі можна бути легко обманутим;
- не надавати віртуальному співрозмовнику будь-якої особистої інформації (ім'я, вік, адресу, номер телефону, номер школи, місце роботи батьків);
- отримавши інформацію, яка примусить почуватися некомфортно, необхідно одразу розповісти про це дорослим;

- не погоджуватися зустрічатися з тими, з ким познайомилися в Інтернеті;
- не надсилати свої фото людині, з якою познайомилися через Інтернет-мережу;
- не відповідати на листи чи прохання, які викликають почуття дискомфорту або сорому;
- не ображати інших і не представлятися старшим, ніж є насправді;
- не реєструватися на сайтах знайомств для дорослих [4, 7, 8, 9].

Отже, обізнаність з методами та формами в інтернеті є дієвим чинником для створення формування безпечної поведінки дитини молодшого шкільного віку в мережі.

Висновки. Аналіз публікацій з даної проблеми та проведене нами дослідження засвідчили популярність використання Інтернет-мережі у молодшому шкільному віці. Для формування безпечної поведінки молодших школярів в Інтернет-мережі організації, які працюють у даному напрямку, пропонують комплекс правил поведінки у віртуальному просторі. Проте, результати проведеного нами опитування засвідчили, що сучасні молодші школярі недостатньо поінформовані щодо правил поведінки в Інтернет-мережі. Це вимагає впровадження заходів, спрямованих на формування у дітей молодшого шкільного віку безпечної поведінки в Інтернет-мережі.

Список використаної літератури:

1. Goldberg I. Internet Addictive Disorder / I. Goldberg. [Cited 2012, 12 June]. – Available from : <http://www.psych.com/iadcriteria.html>.
2. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://ispp.org.ua/podiy_37.htm.
3. Вплив телебачення та Інтернету на моральне та фізичне здоров'я дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела:[http://sd.net.ua / 2010 / 08 / 17 / children_tv_violence.html](http://sd.net.ua/2010/08/17/children_tv_violence.html).
4. Електронна гаряча лінія з протидії дитячій порнографії "Ла Страда Україна" [Електронний ресурс] – Режим доступу до стор. : <http://internetbezpeka.org.ua/>

5. Інтернет-залежність як предмет психологічного дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: [http://psytopos.lviv.ua / naukovi-publikatsiji / internet-zalezhnist/](http://psytopos.lviv.ua/naukovi-publikatsiji/internet-zalezhnist/).
6. Коноплицький С. Інтернет как предмет социологического анализа / С. Коноплицький // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2005. – № 3. – С. 186–193.
7. Міжнародна організація «Школа рівних можливостей» [Електронний ресурс] – Режим доступу до стор. : [http://www.gender-ua.org / index.php](http://www.gender-ua.org/index.php)
8. Міжнародна організація ЕКПАТ [Електронний ресурс] – Режим доступу до стор. : [http://www.ecpat.de /](http://www.ecpat.de/)
9. Он-ляндія – безпечна веб-країна [Електронний ресурс] – Режим доступу до стор. : [http://www.onlandia.org.ua /](http://www.onlandia.org.ua/)
10. Особливості формування безпечної поведінки в інтернет-мережі у міжнародному та вітчизняному досвіді [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://elibrary.kubg.edu.ua>.

УДК 37 (091) : 504

ШУМСЬКА О. О., *магістрантка педагогічного факультету, групи ППМ-51*
Науковий керівник: С.Г. Карпенчук
доктор пед.наук, професор
кафедри теорії та методики виховання
Рівненського державного гуманітарного
університету

НООСФЕРНА ОСВІТА В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ **В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

***Анотація:** у статті актуалізовано проблему ноосферної освіти, ноосферного виховання особистості; розкрито сутність феномену “ноосфери”; формування ідеального стану розвитку людської цивілізації.*

***Ключові слова:** ноосферна освіта, ноосферне виховання, ноосферизація.*